

Musikk, selvfølelse og fellesskap

Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?

Johanna Kristoffersen

kandidatnummer: 319

Bacheloroppgave

BKBAC3900

Trondheim, april, 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Nå er tiden inne for å levere bacheloroppgaven. Arbeidet har vært utfordrende, og det har krevd sin tålmodighet. Jeg har likevel lært mye, og det har vært spennende å fordype meg i et tema jeg interesserer meg for. Det var mange brikker som måtte falle på plass for at jeg skulle komme i havn med arbeidet, derfor er det flere jeg ønsker å takke hjertelig. Jeg ønsker å takke mine informanter. Takk for at dere ønsket å stille til intervju og prosjekt. Uten deres nyttige innspill og deltakelse ville ikke denne oppgaven blitt til. Jeg vil takke mine veiledere, Mirjam Dahl Bergsland og Jan-Ketil Torgersen, for deres oppfølging, heiarop og gode råd under arbeidsprosessen. Dere har gitt meg motivasjon og lysten til å skrive. Jeg vil takke min medstudent som tok seg tid til å være min skribent midt i sitt eget bachelorarbeid. Takk for innsatsen ved å få skrevet ned det som ble sagt under intervjuet. Jeg vil også takke mine studievenninner for mange gode samtaler. Takk for støtte, fine refleksjoner og nyttige innspill. En siste takk går til min storesøster Gunnlaug Bø, som har brukt tid på korrekturlesing, og gitt meg nyttig veiledning i innspurten. Jeg er stolt av yrkesvalget mitt, og gleder meg til barnehagehverdagen!

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	4
1.1 Oppgavens oppbygging.....	5
2.0 Teorikapittel	6
2.1 Musikk.....	6
2.1.1 Hva er musikk?.....	6
2.1.2 Musikk i møte med barn.....	8
2.1.3 Musikkens nytteverdi	8
2.2 Selvfølelse	9
2.2.1 Hva er selvfølelse?	9
2.2.2 En sosial prosess knyttet til følelser	9
2.3 Fellesskap	10
2.3.1 Samhørighet, samhold og samkvem.....	10
2.3.2 Tilhørighet	10
2.3.3 Barn i gruppa	10
3.0 Metode.....	12
3.1 Valg av metode.....	12
3.2 Planlegging av datainnsamling.....	12
3.3 Valg av informanter.....	13
3.4 Gjennomføring	13
3.5 Metodekritikk	14
3.6 Etiske retningslinjer.....	15
3.6.1 Informert samtykke	15
3.6.2 Konfidensialitet	15
3.6.3 Konsekvenser i forskningsetikk	15
3.7 Analysearbeid.....	16
4.0 Presentasjon av funn og drøfting.....	17
4.1 Musikkens betydning	17
4.2 Musikk – en døråpner for selvfølelse og fellesskap?	20
4.3 Tilrettelegging	24
6.0 Referanseliste	28
7.1 Vedlegg: samtykkeskjema for prosjekt	31
7.2 Vedlegg: samtykkeskjema til intervju	34

Vedlegg 7.2.1 Intervjuguide 37

1.0 Innledning

Jeg visste tidlig at jeg ønsket å skrive om et tema relatert til musikk i min bacheloroppgave. Musikk er noe jeg personlig er veldig glad i, og det har vært en sentral del av livet mitt siden barndommen. Oppveksten var preget av mye musikk, både hjemme og i miljøet rundt meg. Jeg var med på barnelag, kor, og tok pianotimer og sangtimer på kulturskolen. Da jeg skulle velge yrke ønsket jeg en utdanning som kunne by på musikk i hverdagen. Valget landet fort på barnehagelærer, og Dronning Mauds Minne Høgskole ble et naturlig valg da jeg kunne velge fordypningen musikk, drama og kunst & håndverk. Musikk er det kunstfaget jeg har nærmest relasjon til, så da ble det et naturlig valg å fordype seg i musikkens verden.

Jeg startet selv i barnehagen da jeg var 3 ½ år, og dessverre trivdes jeg ikke særlig godt. Jeg ble ikke inkludert av mine jevnaldrende, og opplevde mye usikkerhet i barnehagehverdagen. I senere tid har jeg fått forståelse for at det har gjort noe med min selvfølelse, men jeg lurer egentlig på hva selvfølelse er. Det er noe vi hører om, men vet vi hva det er? Dette spørsmålet ledet meg innpå selvfølelse som tema, og videre begynte jeg å undre meg over hvordan barn kan få oppleve tilhørighet i fellesskapet gjennom musikken. Erfaringen fra egen oppvekst har inspirert meg til å skrive om temaene musikk, selvfølelse og fellesskap, og hvordan disse henger sammen. Bacheloroppgaven vil bære preg av min personlige erfaring, samtidig som den vil bære preg av fagligheten jeg har fått gjennom utdanningen.

Disse tre årene har jeg gjort meg erfaringer med hvordan musikk er, - og kan være en del av barnehagehverdagen. I barnehagen synger de før måltider, de har besøkskonsert av f.eks «Rasmus og verdens beste band», de har på musikk når det er ryddetid, de har musikksamlinger, de spiller av musikk fra Spotify og har det gøy sammen. I min siste praksisperiode valgte jeg å fokusere på musikk i mitt utviklingsarbeid, noe jeg opplevde givende og interessant. Jeg var i praksis på den yngste barnegruppa i barnehagen, og fikk virkelig se hvordan de uttrykte glede i sangsamlingene. Dette har påvirket meg til at jeg vil forske mer på musikk, både fra barneperspektivet og voksenperspektivet. Jeg bestemte meg for å gjennomføre et prosjekt med aldersgruppen 3-4 år, siden de omfavner barn på både små og storbarnsavdeling. Jeg har også valgt å gjennomføre intervju med en styrer som vektlegger musikk i sin barnehage.

Rammeplanen forteller oss at «opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Den forteller også at personalet skal tilrettelegge for meningsfulle opplevelser, og

støtte barns positive selvforståelse (KD, 2017, s. 21). Det er personalet i barnehagen sitt ansvar å legge til rette for at barna skal få disse gode opplevelsene, og få støtte i sosialisering og utviklingen av selvfølelsen. Jeg har valgt ut fra mitt personlige og faglige ståsted å skrive om hvordan musikk kan være et sentralt virkemiddel, i arbeid med barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet. Problemstillingen ble derfor:

Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?

1.1 Oppgavens oppbygging

Jeg har nå beskrevet min bakgrunn og interesse for valg av tema og problemstilling. Videre i oppgaven vil jeg i kapittel to presentere relevant teori, som passer til min problemstilling. I kapittel tre presenteres valg av metode for min datainnsamling, og beskrivelse av denne arbeidsprosessen. Kapittel fire inneholder presentasjon av funn og drøfting. Her drøfter jeg funnene opp mot bakgrunnsteorien i kapittel to. Til slutt vil jeg oppsummere de viktigste funnene jeg har gjort, og fortelle avsluttende om veien videre.

2.0 Teorikapittel

I dette kapittelet vil jeg presentere relevant teori som kan finne svar på problemstillingen: *Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?* Temaene jeg har valgt er musikk, selvfølelse og fellesskap. Det vil derfor være naturlig å gå gjennom ulike teoretiske perspektiver innenfor disse tre temaene. Jeg har valgt å ha flere delkapittel slik at det kan bli en mer oversiktlig tekst. Jeg bruker teori som er forståelig for leseren, derfor har jeg ikke sett et behov for å ha med begrepsavklaring.

2.1 Musikk

2.1.1 Hva er musikk?

Musikk virker å være et ord som er vanskelig å forklare, nettopp fordi vi har ulike assosiasjoner og erfaringer med den. «Vi omgis av musikk fra morgen til kveld, fra før fødsel til begravelsen» (Ruud, 2005, s. 4). Even Ruud sier at musikken er gitt oss for å skape gode relasjoner til omverdenen og andre mennesker. Den er relasjonsskapende, og en måte å oppleve tilhørighet og fellesskap på. Videre forteller han at musikk kan brukes positivt til å regulere følelsene våre, til å utforske oss selv, til å gripe inn i vår fysiske og psykiske helse (Ruud, 2005, s. 5). Torill Vist (2009) sin forskning viser til at vi kan lære noe om følelser i møte med musikk: «Musikkopplevelsen gir rom for følelser man ikke vanligvis har tilgang til eller mulighet til å uttrykke» (Vist, 2009 (M34), s. 189). Dette vil være viktig med tanke på betydningen av hva musikk kan gjøre med oss og hvordan den oppleves. Ikke minst med tanke på de minste barna i barnehagen (Sæther, 2014, s. 12-13.) Musikken har en egen evne til å forene oss følelsesmessig, og det er ikke tilfeldig at alle rituelle felleshandlinger starter med musikk (Brean & Skeie, 2019, s. 84). Eksempler på slike handlinger kan være bryllup, begravelser og fotballkamper.

Morten Sæther (2014) forteller at musikk er noe som angår de fleste mennesker, og at musikk kan oppleves overalt. Den kan oppleves over hele verden, men det vil alltid være en diskusjon på hva musikk er (Sæther, 2014, s. 12). Musikken er en del av ulike kulturer, og har betydning i religiøse sammenhenger. Den kan knyttes til både tro, myter og tradisjoner (Sæther, 2014, s. 13). Musikk får en viktig funksjon gjennom at den kan signalisere identitet og tilhørighet (Sæther, 2014). I religiøse sammenhenger kan musikken være med å bekrefte deres verdier, samtidig som de erfarer å få møter med Gud gjennom lovprisning og samhørighet (Ruud, 2013).

Vi lever i et samfunn preget av tilgang på musikk fra hele verden gjennom alle typer medier (Sæther, 2014, s. 15). Dette gjør at vi kan bli kjent med musikk fra andre verdensdeler. Den Indonesiske ferieøya «Bali» er et eksempel hvor restauranter og barer er preget av vestlig popmusikk, samtidig som øya preges av balinesisk hinduisme (Sæther, 2014, s. 15). «Hvert distrikt eller landsby har sin egen stil – avtrykk i musikken» (Sæther, 2014, s. 16.) Jeg har selv vært på Bali to ganger, og opplevde at musikken var en stor representant for deres kultur. Den representerte det fellesskapet de var en del av. Den indonesiske gamelanmusikeren Dewa Deddy forteller at det viktigste er at musikk er musikk når den gjøres. «Musikken er ikke ment for å være et produkt i seg selv, eller med andre ord et enestående kunstverk, men en naturlig del av den åndelige aktivitet som for en balineser er en del av hverdagslivet» (Sæther, 2014, s. 17). Her handler det ikke om hvor musikalsk begavet du er, men heller om musikk som noe alle kan gjøre. Det er en naturlig del av oss (Sæther, 2014).

I den vestlige kulturen forteller Kulset (2018) at det er mange voksne som synes det er flaut å synge, og mange synes selv at de ikke er musikalske nok til å delta i et musikalsk samvær (s. 14). Dette kan bli en utfordring da de ikke føler seg kompetente nok til å kunne bidra på musikalske samlinger i barnehagen (Kulset, 2018). En vanlig oppfatning av musikk er at man må være feilfri for at det skal være bra nok til å utøve, men ifølge Kulset er alle gode nok til å kunne bruke musikken slik den opprinnelig er ment for oss (2018, s. 14). Vi kan bruke musikken til å gjøre livene våre tryggere, enklere og bedre (Kulset, 2018).

Musikkforskeren Christopher Small bruker begrepet «musiciking» for å forklare hva musikk er:

“Music is not primarily a thing or a collection of things, but an activity in which we engage. One might say that it is not properly a noun at all; but a verb” (Small, 1987, s. 50).

Small fremhever betydningen av at musikk er selve aktiviteten. Den skjer i et meningsfylt fellesskap som skaper mening. Det handler ikke bare om å utøve musikk, men også om å lytte, komponere, danse og øve (Sæther, 2014, s. 17). Varkøy (2009) har tolket Smalls begrep som en prosess der vi forteller historier om relasjoner mellom mennesker og oss selv (Sæther, 2014, s.17).

2.1.2 Musikk i møte med barn

Jon-Roar Bjørkvold (2007) påpeker viktigheten av at foreldre skal synge for sitt nyfødte barn. Det handler ikke om hvor fin sangstemmen er, men om hvor viktig stemmen til mor er for barnet. Det er i deres stemme inngangsporten til et sosialt liv ligger, og sangen blir derfor viktig for kommunikasjonen (Bjørkvold, 2007, s. 34). Et lite spedbarn kan verken forstå ordene i et språk eller snakke, og derfor mener Dissanayake at musikken er naturens gave (Kulset, 2018, s. 39). Det er tonefallet vårt som får en avgjørende betydning i kommunikasjonen med spedbarn. Ved denne syngesablingen forteller vi spedbarna at «du ikke trenger å være redd» eller at «her er det trygt å være» (Kulset, 2018, s. 39). Når vi snakker til spedbarn bruker vi det som kalles for «kommunikativ musikalitet». Dette defineres som vår medfødte og naturlig menneskelige evne til å dele emosjonell mening med andre gjennom musikalske parametere. Det kan være stemme, puls, rytme, gester og bevegelse (Kulset, 2018, s. 42). Musikken blir her sett på som et medfødt kommunikasjonsmiddel.

Rammeplanen forteller at personalet i barnehagen skal «motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Barna får gjennom musikk muligheten til å bygge relasjoner, kommunisere, lytte, delta, leke og lære. Sonia Loinsworth skriver at «The Washington Post melder at en av de største vitenskapelige studier i musikkens virkning på hjernen har funnet noe slående: Musikalsk trening påvirker ikke bare vår musikalske evne - det gir store fordeler til den emosjonelle og atferdsmessige modningen hos barn» (Loinsworth, 20.januar, 2017). Her viser hun til forskning som ble gjennomført ved University of Vermont College of medicine. Barn får utvikle sin kompetanse på flere områder gjennom musikk.

2.1.3 Musikkens nytteverdi

Musikk begrunnes ofte med sin nytteverdi, for eksempel i forhold til språkstimulering, logisk-matematisk intelligens eller sosialt samspill (Angelo, 2014, s. 131). Anne Bamford (2008) mener å se at godt tilrettelagt arbeid, i musikk og andre kunstfag, kan bidra til at barn blir dyktigere til å lese og skrive, får mindre fravær på skolen og trives bedre (Angelo, 2014, s. 131). Musikk kan altså bidra positivt til elevens skolegang. Sæther påpeker på sin side hvordan musikk kan virke på den sosiale kompetansen: «Musikalsk samspill legger opp til at barn må lytte til hverandre, de må spille sammen, vente på tur, ta initiativ og kanskje får de noen gode felles musikkopplevelser» (Sæther, 2014, s. 169). Ruud skriver at musikk også gir kognitiv virkning. Å arbeide med musikk øker konsentrasjonen, forbedrer hukommelsen, øker

selvfølelsen, gir opplevelse av å mestre, samt erfares som en kreativ aktivitet (Ruud, 2005, s. 24). Kulset legger også til at musikk er noe som er gøy, og når vi har det gøy føler vi oss trygge (2018). Trygghet er en viktig forutsetning for all utvikling, og derfor mener Kulset at vi kan bruke sang på flere områder i barnehagen, - ikke bare i samlingsstunden.

2.2 Selvfølelse

2.2.1 Hva er selvfølelse?

Selvfølelse er gjerne et ord vi kjenner til, men vet vi egentlig hva det er? Tone Strømøy (2015) definerer selvfølelse som «en vurdering av seg selv ut ifra hva en føler, med hensyn til hvem man er. Og hvis du skal kunne være noe for andre, må du også kunne være glad i deg selv» (s. 55). Strømøy (2015) forklarer at selvfølelsen er din indre kjerne, og kjærligheten til de rundt deg går gjennom deg selv. Selvfølelsen kan variere fra dag til dag, og den kan naturlig nok være både god og dårlig. Barna trenger å få utvikle en god selvfølelse, slik at de får et realistisk og godt forhold til selv å føle hvem de er (Strømøy, 2015, s. 51). Dette vil gjøre det enklere for barnet i møte med motgang. Følelsen er med å gi en oppfatning av hvordan vi opplever livet. Et barn med god selvfølelse vil lettere gå inn i motgangen med innstillingen; «dette skal jeg få til.» God selvfølelse er en viktig forutsetning for forståelsen av oss selv i forhold til omgivelsene og situasjonen vi er i (Strømøy, 2015, s. 51).

2.2.2 En sosial prosess knyttet til følelser

Barna kan ikke utvikle selvfølelse alene. Det er noe som utvikler seg i forhold til, og i samhandling med andre. Selvfølelse er altså en sosial prosess (Strømøy, 2015, s. 57). Det handler om de følelsesmessige vanene i det sosiale livet. Hvordan føler vi oss i møte med andre? En god selvfølelse dreier seg om å føle seg like mye verdt som de rundt seg, slik at vi kan stole på oss selv, si hva vi mener – også når andre mener noe annet (Øiestad, 2021). En god selvfølelse er å gå inn i relasjoner uten å miste seg selv, og dette innebærer at vi har kontakt med egne reaksjoner, følelser og behov (Øiestad, 2012, s. 25). Det handler om å tørre å vise frem disse reaksjonene sammen med andre, hva vi mestrer og hva vi er redd for (Øiestad, 2012). Den gode selvfølelsen vil også være en forutsetning for hvordan vi møter de rundt oss. Ved å gi oss selv rom for disse reaksjonene, følelsene og behovene, vil også vi gi andre rom til å gjøre det samme (Øiestad, 2012). En dårlig selvfølelse er derimot å føle seg utrygg og mindreverdig i møte med andre, og fører ofte til en kvern av indre selvkritikk (Øiestad, 2021). Emosjonell kompetanse vil være en viktig faktor for utviklingen av den psykiske helsen, deriblant selvfølelsen. Uten å vite hva vi føler, vil det være vanskelig å vite hva vi trenger og hva vi vil (Lund & Helgeland, 2020, s. 68). Denne formen for kompetanse

betyr «å legge merke til følelser i en selv og andre, evne til å forstå følelsene og greie å håndtere dem» (Fallmyr, 2017, s. 52). Barn trenger hjelp til å utvikle sin emosjonelle kompetanse. Vi som voksne må være til stede for å hjelpe dem å sette ord på følelsene sine.

2.3 Fellesskap

Barnehagens verdigrunnlag forteller at barnehagen skal gi barna felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Vi skal se og anerkjenne barna, og synliggjøre det enkelte barns plass og verdi i fellesskapet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Behovet for anerkjennelse handler om behovet for å være anerkjent som en verdifull del av fellesskapet (Lund & Helgeland, 2020, s. 71.) Vi opplever ofte følelsen av fellesskap, eller savnet etter det. Denne opplevelsen er en naturlig del av det å være menneske (Tjora, 2018, s.7). Fellesskap er på flere områder en grunnleggende erfaring, men også vanskelig å skape (Tjora, 2018).

2.3.1 Samhørighet, samhold og samkvem

Ordet «fellesskap» overlappes delvis av andre ord på norsk, som samhørighet, samhold og samkvem. Disse ordene peker på ulike aspekter ved fellesskapet: å høre sammen, å holde sammen og å gjøre noe sammen. De dekker mye av kjernen i fellesskapet (Tjora, 2018, s. 10). Samhørighet bruker vi som et uttrykk for å identifisere oss med hverandre, for eksempel i et lokalt samfunn. Samhold handler om å stå solidarisk sammen, for eksempel etter en krise har rammet en av oss. Samkvem handler om å være sammen, å ha med hverandre å gjøre (Tjora, 2018, s. 10).

2.3.2 Tilhørighet

Opplevelsen av tilhørighet er grunnleggende viktig for barn i alle aldre. Tilknytning og tilhørighet er begreper som flettes i hverandre (Lund & Helgeland, 2020, s. 61). I det sosialpsykologiske perspektiv kan følelsen av tilhørighet defineres som i hvilken grad den enkelte føler seg personlig akseptert, respektert, inkludert og støttet av andre i deres sosiale miljø (Lund & Helgeland, 2020, s. 61). Denne opplevelsen av å høre til er viktig for oss gjennom hele livet. Det er grundig dokumentert at følelsen av å høre til er av stor betydning for trivsel og utvikling av god psykisk og fysisk helse (Lund & Helgeland, 2020, s. 61). Opplevelsen av tilhørighet i fellesskapet er den viktigste relasjonelle beskyttelsesfaktoren i arbeidet mot mobbing (Lund & Helgeland, 2020, 141).

2.3.3 Barn i gruppa

Leif Askland (2013) sier at vi som barnehagelærere skal ta vare på enkeltbarnet, samtidig som vi skal ta vare på gruppa. Videre sier Askland at å tilpasse seg en gruppe er en viktig del av

det å være menneske (s.83). I barnehagen får barna være en del av en gruppe, og en viktig forutsetning for at de får utvikle sitt selvilde, er gjennom sosialt samspill med andre (Askland, 2013, s. 83). Grappa vil påvirke utviklingen til individet, og individet vil påvirke utviklingen til grappa (Askland, 2013). Forskning viser at barn har glede av å tilhøre et fellesskap gjennom hele barnehagealderen:

«Det finnes forskning som viser til at barn setter pris på hverandre, inspirerer hverandre og er gjensidige i det sosiale samspillet med hverandre langt ned i spedbarnsalderen» (Askland, 2013, s. 96).

Denne forskningen viser hvordan vi som mennesker helt fra vi er små har behov for å tilhøre et fellesskap. Det er avgjørende at dette fellesskapet har et godt «klima» i form av varme og aksept. Dette fremmes gjennom å inkludere alle i samarbeid og gi alle en følelse av medvirkning. Trivsel, humor og glede er viktige ingredienser i denne sammenhengen (Askland, 2013, s. 123). Barnehagehverdagen bør preges av gode følelsesmessige opplevelser, og tilværelsen i barnehagen bør inneholde trygghet, glede og humor (Askland, 2013).

3.0 Metode

Metode er en fremgangsmåte som gir svar på ulike forskningsspørsmål. Det handler om å bygge seg erfaring, få mer kunnskap og informasjon om den sosiale virkelighet. Dette gjør vi gjennom å samle inn, tolke og analysere data. Metode er også en sentral del av den empiriske forskningen (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). I dette kapitlet vil jeg begrunne hvorfor jeg har valgt kvalitativ metode, og hvordan jeg har gjennomført min innsamling. Jeg vil også skrive om metodekritikk, og de etiske retningslinjene jeg har fulgt.

3.1 Valg av metode

Vi skiller mellom kvalitative og kvantitative metoder, og begge disse metodene er vanlige å benytte seg av. Disse baserer seg på ulik forskningslogikk, og du velger da metode ut fra hva som er hensikten med forskningen. Kvalitativ metode vektlegger dybde og betydning, mens kvantitativ metode dreier seg om utbredelse og antall (Thagaard, 2018, s. 16). Jeg har valgt kvalitativ metode på bakgrunn av min problemstilling: «Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?» Denne problemstillingen legger vekt på tilnærminger til barn i en sosial setting, der fokuset er å få forståelse av hvordan musikk kan fremme deres selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet. Dette handler om erfaringer som, etter min mening, ikke kan måles i tabeller eller ved antall. «Repstad (2007:16) hevder at ordet kvalitativ viser til kvalitetene, det vil si til egenskapene eller karaktertrekkene ved de sosiale fenomener vi studerer» (Thagaard, 2018, s. 15). Jeg vil gå i dybden, og se hva musikk kan bety for mine informanter. Kvalitativ metode er basert på nærhet mellom forsker og informant, og begge vil påvirke prosessen i forskningen (Bergland & Jæger, 2014, s. 66). Kvalitativ metode baserer seg på flere innsamlingsmetoder, deriblant intervju og prosjekt (Thagaard, 2013, s. 11). Jeg har valgt å bruke disse innsamlingsmetodene i form av prosjekt med barn, og intervju med en styrer som vektlegger musikk i sin barnehage.

3.2 Planlegging av datainnsamling

Det hele startet med at problemstillingen ble spikret, og ut ifra den arbeidet jeg med spørsmål til intervju og planla musikkprosjekt. Jeg utarbeidet en intervjuguide slik at jeg hadde et detaljert oppsett med spørsmålsformuleringer (Bergland & Jæger, 2014, s. 72). Denne intervjuguiden kan være semistrukturert eller delvis strukturert (Bergsland & Jæger, 2014, s. 71). Jeg har valgt å bruke en delvis strukturert tilnærming (se vedlegg 7.2.1). Denne formen for intervju beskrives som en samtale mellom forskeren og informanten, men der gangen i samtalen styres av forskeren (Bergsland & Jæger, 2014, s. 71). Intervjuguiden gjorde at jeg hadde en plan for hvilke temaer jeg ønsket å snakke om, og informanten fikk tilsendt

spørsmålene i god tid på forhånd. Jeg har ikke benyttet meg av video eller opptak, og har derfor ikke meldt inn prosjektet til Norsk Senter for forskningsdata (NSD). Jeg har i stedet benyttet meg av å ha med meg en medstudent som skrev ned det som ble sagt under intervjuet.

Jeg tok kontakt med pedagogisk leder for 3-4 åringene for å avtale prosjektet. Jeg valgte å gjennomføre prosjektet med en homogen aldersgruppe, slik at barna var på samme nivå i utviklingen (Kjær, 2016, s. 40). Jeg sendte e-post med informasjon, og besøkte barnehagen for å levere samtykkeskjema, (se vedlegg 7.1) og planlegge prosjektdagene i god tid før prosjektstart. Jeg kjente ikke barnegruppa fra før, så den pedagogiske lederen fortalte litt om barna og hvilke sanger de pleide å synge i barnehagen.

3.3 Valg av informanter

Det viktigste med valg av informanter er å velge noen som kan beskrive og forklare fenomenet man er ute etter, på en god måte (Bergland & Jæger, 2014, s. 71). Jeg valgte derfor å intervjuer en informant som vektlegger musikk i sin barnehage. Informanten er styrer, men er også utdannet barnehagelærer og spesialpedagog. Å intervjuer kun en informant opplevde jeg tilstrekkelig, siden målet var å få høre vedkommende sin selvoppfatning og erfaring i arbeidet med musikk i barnehagen (Bergland & Jæger, 2014). Informanten har i tillegg mange års erfaring med musikk i møte med barn. Det har også vært viktig for meg å prøve og se ting fra barns synsvinkel i dette bachelorprosjektet, og derfor falt det seg naturlig å ha et prosjekt sammen med barn også. Å arbeide med prosjekt i barnehagen kan sees på som en prosess der barn og voksne fordyper og arbeider sammen med spesifikke tema. Det er en arbeidsmåte som ivaretar prosessene i barns arbeid med ulike tema, og gir rom for deres medvirkning (Bergland & Jæger, 2014, s. 79). Jeg kom med et ønske om å ha ei gruppe på fire til seks barn, slik at jeg kunne få en god oversikt over barna og bli kjent med dem gjennom sang, samarbeid og samtale (Kjær, 2016, s. 40). Jeg kjente ikke barna fra før, så det var pedagogisk leder som satt sammen barnegruppa.

3.4 Gjennomføring

Musikkprosjektet skulle egentlig bli gjennomført to dager i uka over to uker, men det ble bare tre av fire dager. Dette grunnet at barna som var med på prosjektet ikke var i barnehagen siste prosjektdag. Tiden lå på rundt 1,5 time hver dag. Jeg hadde musikksamling med barna der vi sang ulike sanger, både med instrumenter og bevegelse. Jeg hadde med meg ukulele, rytmeegg og keyboard. Vi startet med en samling der jeg tydelig ledet prosjektet, og avsluttet samlingen med å ta frem keyboardet. Her fikk barna undre seg, utforske lyd, medvirke og

spille på tangentene. Jeg spilte også på barnas initiativer, så jeg tok i bruk Spotify for å spille av Daidalos sangen. Denne sangen var barna glade i. Jeg brukte også den siste halvtimen på å skrive ned observasjonsnotater, praksisfortellinger og logg fra dagen (Bergslund & Jæger, 2014, s. 79). I mitt samtykkeskjema skrev jeg at jeg ønsket å gjennomføre barnesamtaler, men det ble det ikke noe av. Jeg opplevde at barna ikke var i modus for lengre samtaler, så jeg ville heller bruke tiden på å bli kjent med dem gjennom lengre musikkksamlinger.

Intervjuet ble gjennomført i informantens barnehage. Vi tok utgangspunkt i intervjuguiden, og informanten hadde forberedt seg godt (se vedlegg 7.2.1). Jeg hadde med meg en medstudent som skrev ned det som ble sagt under intervjuet, slik at jeg kunne følge med og lytte aktivt til det informanten hadde på hjertet. Informanten viste et stort engasjement for musikk i møte med barn, og hadde nyttige erfaringer å dele med meg og min skribent. Vi fikk ta del i deres hverdag med musikkarbeid, og tanker og meninger rundt hvorfor musikk er viktig for fellesskap og mental helse. Intervjuet tok en times tid.

3.5 Metodekritikk

Det finnes ingen feilfri metode, og det er derfor viktig å være kritisk og reflektere over metode og egne innsamlingsstrategier (Bergslund & Jæger, 2014, s. 80). Troverdighet, pålitelighet og tillit er viktig å ha med i vurdering og refleksjon av forskningen. Her dukker begrepene reliabilitet og validitet opp.

I kvalitativ forskning kan reliabilitet knyttes til spørsmålet om troverdighet, og prosjektets reliabilitet er et kriterium for at forskningen er utført på en troverdig og tillitsvekkende måte (Thagaard, 2018, s. 187). Det må argumenteres for reliabilitet ved å redegjøre utvikling av data i løpet av forskningsprosessen (Thagaard, 2018, s. 188). Dette gjøres ved å reflektere over kontekst for datainnsamlingen, og hvordan relasjonene til deltakerne har betydning for utviklingen av datamaterialet (Thagaard, 2018). Jeg benyttet meg ikke av lydopptaker, noe som kan gjøre at reliabiliteten synker. Jeg valgte derfor å benytte meg av en skribent for å forsikre at reliabiliteten likevel kunne være troverdig. Siden jeg ikke kjente barnegruppa fra før, har jeg også hatt kontakt med pedagogisk leder for å vite at tolkningen går overens med virkeligheten.

Validitet i kvalitative studier «handler om hvor godt eller relevant dataene representerer fenomenet som skal undersøkes, og i hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt» (Bergslund & Jæger, 2014, s. 80). Dette innebærer i mitt tilfelle hvordan intervju spørsmålene og datamaterialet fra musikkprosjektet svarer på

problemstillingen. Innsamlingen av data hadde en god tråd med problemstillingen. Informantene ga meg nyttige svar som ble relevant for mye av innholdet i oppgaven.

3.6 Etiske retningslinjer

3.6.1 Informert samtykke

Et viktig prinsipp innenfor forskningsprosjekter er at forskeren må ha deltakerens informerte samtykke. Dette samtykket presiserer NESH (2018) at må være fritt, informert og uttrykkelig. Den som skal delta skal få vite hva deltakelse innebærer, og hvilke opplysninger som vil deles med andre (Thagaard, 2018, s. 22-23). I forkant av prosjekt og intervju fikk informantene til mitt bachelorprosjekt et samtykkeskjema med nyttig informasjon om hva prosjektet innebar, og hva deltakelse ville innebære. Her fikk de blant annet informasjon om at det er frivillig å delta, og at det ikke ville ha en negativ konsekvens om de trakk seg. Jeg hadde en informant i form av intervju, og fem informanter i form av musikkprosjekt. Jeg skrev derfor to samtykkeskjema: et til prosjekt og et til intervju (vedlegg 7.1&7.2).

3.6.2 Konfidensialitet

Et annet grunnleggende prinsipp er konfidensialitet. Dette innebærer at forskeren skal behandle informasjon som samles inn, konfidensielt og fortrolig (Thaagard, 2018, s. 24). Deltakeren sin identitet skal forbli skjult, og da er det viktig at forskeren anonymiserer i funn av resultat. Forskeren skal være bevisst på at deltakerne sine opplysninger blir lagret på en forsvarlig måte (Thaagard, 2018). Dette prinsippet er en forsikring for informanten om at jeg som forsker ikke avslører vedkommende sin identitet. I samtykkeskjemaet fikk informantene informasjon om at deres navn ville forbli anonymisert. Deltakerne har av den grunn fått fiktive navn. Intervjuinformanten kaller jeg for Kari, og de fem barna kaller jeg for Serine, Jesper, Sara, Silas og Audun.

3.6.3 Konsekvenser i forskningsetikk

Det tredje grunnprinsippet i forskningsetikken er knyttet til konsekvenser forskningen kan ha for deltakerne. Dette kan gå begge veier. Det er derfor viktig å ha en grunnleggende respekt for informanten, og være bevisst på å vurdere hvilke konsekvenser prosjektet kan ha for de som deltar (Thagaard, 2018, s. 26). En negativ konsekvens ved min innsamling kan være at informantene kjenner igjen sine utsagn, men ikke kjenner igjen måten det har blitt fremstilt på i selve rapporten. Dette kan bryte med informantenes selvforståelse, og de kan da oppleve seg mistolket (Thagaard, 2018, s. 27). En positiv konsekvens med mitt prosjektarbeid kan også være at det skapte nye ideer i barnehagen til videre bruk av musikk. Gjensidigheten under

intervjuet og gjennomføringen av musikkprosjektet spilte en stor rolle. Min opplevelse var at informantene fikk noe igjen av å være med på mitt bachelorprosjekt. De var engasjerte, og formidlet positivitet. Intervjuinformanten sa jeg bare måtte ringe hvis det var noe mer, og den pedagogiske lederen til barnegruppa lurte på om de skulle lage instrumenter av papp, siden de hadde papp-prosjekt mens jeg var der.

3.7 Analysearbeid

Analysearbeid dreier seg om å skape orden, mening og struktur. Strukturen vil gi en lettere oversikt over materialet, og datamengden reduseres (Bergsland & Jæger, 2014, s. 81).

Analysen har gjennom min innsamling vært en kontinuerlig prosess som har pågått gjennom hele forskningsprosessen. Gjennom intervju og musikkprosjekt har jeg observert og reflektert kontinuerlig over hva jeg har sett og opplevd (Thagaard, 2018, s. 152). I barnehagen skrev jeg prosjektdagbok, og transkriberte det på data når jeg kom hjem. Jeg fikk tilsendt datamateriale av min skribent like etter intervjuet, og begynte å transkribere dette samme dag også.

Transkriberingen gjorde jeg samme dag som jeg var ute i felten slik at jeg kunne sette det inn i en kontekst, og notere ned det som eventuelt ikke ble skrevet ned under intervjuet. Jeg hadde fokus på temaet i forskningen, og har derfor valgt å benytte meg av temaanalyse. Temaet er i fokus foran informantenes deltakelse (Thagaard, 2018, s. 171). Da alt var transkribert, begynte jeg å lese gjennom tekstmaterialet. Jeg leste gjennom tekstene flere ganger, og benyttet meg så av klipp og lim mellom dokumenter. Jeg samlet alt av data som jeg så på som relevant for min problemstilling, på et dokument. Videre satte jeg det inn i en tabell, og delte det inn i ulike kategorier. Jeg markerte funnene i ulike farger, slik at jeg fikk oversikt over hva som var relevant og ikke. Gjennom analysearbeidet fant jeg ut at funnene fra intervjuet ga flere relevante svar enn funnene fra prosjektet. Dette førte til at jeg har flest funn fra intervju, samtidig som jeg har tre relevante praksisfortellinger fra prosjektet. Jeg har delt funnene inn i tre tema som blir presentert i kapittelet om funn og drøfting:

1. Musikkens betydning.
2. Musikk – en døråpner for selvfølelse og fellesskap?
3. Tilrettelegging.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?

I dette kapitlet vil jeg forsøke å svare på min problemstilling ved hjelp av de funn jeg har innsamlet, og drøfte disse opp mot teorien i kapittel 2. Teorien som presenteres her har i hovedsak bakgrunn i teorikapitlet. Nye henvisninger brukes der det er relevant. Jeg har valgt å dele funnene mine inn i flere delkapittel slik at de kan bli satt opp i en naturlig sammenheng med hverandre. Informantene er som sagt anonymisert. Min intervjuinformant presenteres som Kari, og de fem barna presenteres som Serine, Jesper, Sara, Silas og Audun.

4.1 Musikkens betydning

Intervjuinformanten fikk spørsmål om hun selv har opplevd at musikken kan bety noe for barna. Her ønsket jeg å vite hvilken betydning musikken kan ha for dem, og hva barna opplever. Kari forteller meg:

«Musikk har en verdi i seg selv, et relevant eksempel er sangene som går på ulike medier. Sangen «Let it go» fra Frost er en av mange slagere. Den kan barna. Musikk gjør så mye med mennesker, og våre emosjoner.»

Sæther (2014) sier at vi lever i et samfunn preget av musikk fra hele verden gjennom mediene. Dette gjør at vi blir kjent med musikk fra hele verden (s. 15). Jeg tolker det Kari forteller som at musikk er noe vi omgås overalt, og at den har verdi ved at den formidles til oss gjennom radio, TV, Spotify og andre relevante medier. Musikken er noe vi er kjent med. Torgersen (2014) sier også at det ikke er nødvendig å ha sett filmene for å ha et forhold til filmmusikken (s.108). Musikk har verdi gjennom at den gjør noe med oss. Musikken kan gi rom for følelser som vi ikke vanligvis har tilgang til, eller mulighet til å uttrykke (Vist, 2009 (M34), s. 189). Kari forteller at musikken gjør noe med våre emosjoner, og dette tolker jeg som at musikken vekker følelser og påvirker oss. Musikk har verdi for store og små. Den er en sentral del av menneskers liv. Kari forteller også om barnehagens barnesyn, der de legger vekt på at barn har ulike måter å uttrykke seg på. De ønsker å gjøre det beste for det enkelte barn, ved å la barn få uttrykke seg slik de kjenner det er naturlig. Kjær (2019) forteller at det er tydelig at barn ikke deltar på samme måte, selv om de er deltakere på samme aktivitet (s. 29). Jeg tolker at barna skal få lov å uttrykke seg på sin naturlige måte, slik at de kan få en god følelse av å delta i fellesskapet. Vi er ulike, og skal bruke våre ulikheter til noe positivt. Det er bra at vi uttrykker oss forskjellig. Strømøy (2015) sier at selvfølelse er en sosial prosess, og at vi ikke kan utvikle selvfølelse alene (s. 57). Selvfølelse er en følelsesmessig

vane i vårt sosiale liv. Lund & Helgeland (2020) forteller at behovet for anerkjennelse handler om å bli anerkjent som en verdifull del av fellesskapet (s. 71). Ved at barnehagen gir rom for ulike uttrykk, får barna medvirke, og de kan få oppleve seg anerkjent som en viktig del av gruppa. De får komme med sitt uttrykk, samtidig som de blir kjent med hverandres uttrykk. De får være seg selv, og bli kjent med de andre i gruppa.

Under prosjektet jeg hadde med de fem barna, fikk jeg kjennskap til barnas interesser gjennom å snakke med deres pedagogiske leder. Dette gjorde at barna fikk medvirke ved at de uttrykte seg gjennom en sang de var glade i:

«Jeg har blitt fortalt at barna er glade i Daidalos, derfor spør jeg om vi skal avslutte samlingen med å sette denne sangen på. Alle barna sier engasjerende «ja.» Silas blir fort i et bedre humør, og begynner å snurre rundt. Han sier stolt «Se på mæ», og fortsetter å danse. Han er blitt glad etter en trøtt start på dagen. Jeg kommenterer «så flott du danser.» Sara tar Jesper sin hånd, de begynner å danse sammen og ler. Audun nynner til sangen der han hopper ned fra hyllen.»

Denne praksisfortellingen tolker jeg som en uttrykksfull og verdifull samling. Barna hører på en sang de har fått kjentskap til gjennom mediene, og selv om de hører på samme sang, uttrykker de seg forskjellig. Ruud (2005) sier at musikken er gitt oss for å skape gode relasjoner til omverden og menneskene rundt oss. Musikken er en måte å oppleve tilhørighet og fellesskap på (Ruud, 2005, s. 5). Barna viser tegn til trivsel, samtidig som de uttrykker den gjennom dans, samhandling og nynning. Ruud forteller også at musikken kan brukes positivt til å regulere følelsene våre, og til å utforske oss selv (2005). Silas hadde en trøtt start på dagen, og valgte å holde seg i bakgrunnen under samlingen. Min erfaring ble at ved å sette på en sang han var glad i, ble de trøtte følelsene byttet om til energi og glede. Barna fikk oppleve fellesskap. Fellesskap på norsk kan overlappes av flere ord, deriblant samkvem (Tjora, 2018). Samkvem handler om å være sammen, og å ha med hverandre å gjøre (Tjora, 2018, s. 10). Under samlingsstunden får barna være en del av et fellesskap. Barna får gjøre noe sammen. De får være samlet til noe felles. Sara og Jesper danser sammen til musikken, og dette er også et tegn på at musikk kan skape relasjoner slik Ruud (2005) skriver. Kulset (2018) viser til Stefan Koelsch sine sju C'er (s.53). En av disse C'ene viser til at musikk kan føre til sosial samhörighet i ei gruppe. Vi trenger å knytte oss til andre mennesker, og ved hjelp av musikken kan vi føle oss trygge og ivaretatt i møte med andre (Kulset, 2018, s. 53). Dette går overens med det Askland (2013) sier om at barnehagehverdagen skal by på gode

følelsemessige opplevelser (s. 123). Barna skal få kjenne på positive følelser i forhold til hvem de selv er, og hvem de er i forhold til de rundt seg.

Under hele intervjuet forteller Kari engasjerende om hva musikk kan bety for oss. Hun forteller om erfaringer på det personlige planet, men legger også vekt på barneperspektivet:

«Vi kan bedre språket og konsentrasjonen med musikk. Hjerne-rytmen påvirkes. Musikk gjør noe med hjernen, det er det forsket mye på. Barna får bruke sine sanser og får ulike bilder av musikk, de får et større aspekt for å kjenne på mestring. Det betyr ekstremt mye for hvert enkelt barn. Det betyr noe for alle aldersgrupper.»

Loinsworth (2017) viser til forskning som sier at «musikalsk trening påvirker ikke bare vår musikalske evne - det gir store fordeler til den emosjonelle og atferdsmessige modningen hos barn.» Det Kari sier, tolker jeg opp mot det forskning viser til. Hun bruker store ord i sin uttale for å vise til sitt overbevisende engasjement. Ordene som «større», «ekstremt mye» og «vi kan,» tolker jeg ut fra hennes faglige og personlige kompetanse. Rammeplanen forteller at vi skal ««motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 52). Å utøve musikk i barnehagen gir barna så mye, og det er så mange måter å utøve det på. Kari forteller meg at de har kor en gang i uka, de har musikkverksted, de har «platingfest» med «harry og rølpemusikk», de har ulike prosjekter, med mer. Loinsworth (2017) sier at gjennom musikkstunden «lærer barna å være aktivt deltakende i et fellesskap hvor alle stemmer blir hørt og får plass, og lærer samtidig å lytte til og respektere hverandre.» Barna kan få kjenne på mestring i møte med det sosiale, noe som vil ha stor betydning for selvfølelsen. De lærer å stole på seg selv i møte med andre, og lærer å tørre å stå på sitt, - selv om andre mener noe annet (Øiestad, 2021). Dette gjennom å føle seg like mye verdt som de rundt seg.

Når Kari forteller om musikkens betydning, kommer hun med en tydelig erfaring som har gjort inntrykk på henne i sitt arbeid med musikk:

«Musikk er viktig fra vugge til grav, mener jeg det har blitt sagt i en bok. Dette er ikke en underdrivelse. La barna få den opplevelsen, at musikk kan være medisin. Som spesialpedagog har jeg opplevd at barn har fått et annet liv, etter bevisst bruk av musikk. Jeg utfordra et barn som ikke hadde språk, blikk-kontakt, som ikke var med eller interessert i andre barn. Etter om og litt har barnet samspill med andre barn, språket er blitt bedra. Dette takket være musikken.»

Ruud sier at «Vi omgis av musikk fra morgen til kveld, fra før fødsel til begravelsen» (2005, s. 4). Musikken er noe vi omgis hver dag, noe som også kan være med å gjøre den viktig for oss. Kari vektlegger at dette ikke er en underdrivelse. Hva ville vi gjort hvis musikken plutselig ikke var omkring oss lenger? Dette er ikke et spørsmål jeg skal svare på, men det er et spørsmål til ettertanke. Kari forteller at musikk kan være medisin, et hjelpemiddel som kan være livsforvandlende. Den kan ha stor betydning hvis vi er bevisst på hvordan vi bruker musikken i møte med barn. Jeg tolker det Kari sier som at det er vårt ansvar å være bevisst på hvordan vi bruker musikken i møte med barn. Vi må forstå hva den kan brukes til før vi skal utøve den. Kari gir meg også inntrykk av at det er nyttig å bygge videre på de erfaringene vi får i arbeidet. Small bruker begrepet «musiccking» for å forklare hva musikken er, og forteller at musikk er selve aktiviteten (Small, 1987). Den skjer i et fellesskap som skaper mening (Sæther, 2014, s. 17). Small forteller også at det ikke bare handler om hvordan vi skal utøve musikken, men også om å lytte, øve, komponere og danse (Sæther, 2017, s. 17). Musikk er noe vi gjør, samtidig som musikken kan gjøre noe med oss. En viktig forutsetning for å ha en god selvfølelse er å ha kontakt med sine egne følelser, reaksjoner og behov (Øiestad, 2012, s. 25). Det Kari viser til er nettopp dette. Musikken kan åpne opp for å bli bedre kjent med oss selv, og skape kontakt med de rundt oss. Angelo (2014) sier at musikk ofte begrunnes med sin nytteverdi, for eksempel i forhold til språkstimulering, logisk-matematisk intelligens eller sosialt samspill (s. 131). Det er det jeg har inntrykk av at Kari prøver å formidle til meg. Musikk har en verdi som vi ikke må glemme å benytte oss av i møte med barna. Musikken er brukbar, og kan brukes til mye viktig, hvis vi er bevisste på hvordan vi bruker den. Ruud (2005) sier at musikken kan brukes til å gripe inn i vår psykiske og fysiske helse (s. 5). Den kan åpne opp dører for oss, slik den gjorde for det barnet Kari fortalte om. Dette leder oss inn på neste delkapittel.

4.2 Musikk – en døråpner for selvfølelse og fellesskap?

Jeg har nå tatt for meg musikkens betydning, noe som kan ha relevans for temaene «selvfølelse og fellesskap.» Kari fikk spørsmål om hva musikk har å si for barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet. Hun startet med å utdype det slik:

«Mestring gjennom musikk er så enkelt for de fleste. Det er en delt glede, som blir så stor når de gjør musikken sammen. Musikk inngår mye i psykisk helse, og livsmestringspunktet er så viktig. Musikk er mental helse, vi vet at det skjer noe med hjernen gjennom musikk.»

Ifølge Ruud (2005) som jeg siterte i slutten av forrige avsnitt, kan musikk brukes til å gripe inn i vår psykiske og fysiske helse. Kari nevner også at livsmestringspunktet er så viktig, og

dette er også en del av barnehagens verdigrunnlag. Barnehagen skal fremme barns fysiske og psykiske helse, og bidra til at barnehagen er en plass hvor barn opplever mestring, livsglede, trivsel, følelse av egenverd og forebygge krenkelses og mobbing (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Barn skal få støtte i å håndtere utfordringer, og bli kjent med sine egne og andres følelser (KD, 2017, s. 11). Musikken gir oss mulighet til å gjøre noe sammen, og når vi gjør noe sammen blir vi kjent med hverandre. Jeg tolker denne delte gleden til å være med å gi barn en større glede av å gjøre noe sammen. Vi skal lære hverandre å kjenne, og gi rom for å fremme ulikheter gjennom våre uttrykk. Askland (2013) viser til forskning som sier at barn har glede av å tilhøre et fellesskap gjennom hele barnehagealderen (s. 96). Kulset (2018) forteller at musikk er noe som er gøy, og når vi har det gøy blir vi trygge. Trygghet er en viktig forutsetning for utviklingen til barna, deriblant barnas selvfølelse. Trygghet tolker jeg også som en viktig forutsetning for tilhørighet i fellesskapet. Lund & Helgeland sier at opplevelsen av tilhørighet i fellesskapet er den viktigste relasjonelle beskyttelsesfaktoren i arbeidet mot mobbing (2020, s. 141). Jeg henviste til rammeplanen tidligere i dette avsnittet, og der forteller barnehagens verdigrunnlag at vi skal gi barn følelser av egenverd, og forebygge mobbing (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 13). Ved at musikk kan gi oss trygghet og tilhørighet, vil den også være relevant i arbeidet mot mobbing. Musikk kan skape relasjoner, en delt glede – som gjør at vi trives i det fellesskapet vi er en del av. Dette vil igjen påvirke vår selvfølelse i en positiv retning, siden selvfølelse er en sosial prosess knyttet til følelser (Strømøy, 2015). Kari forteller også at musikk er noe som er lett å mestre. Gjennom at vi møtes i musikken, kan dette gjøre noe med våre følelser knyttet til vår sosialisering. Ved at vi mestrer det vi gjør i en sosial setting, vil det skape gode assosiasjoner til å gjøre noe felles sammen med andre. Vi blir trygge i fellesskapet.

I mitt prosjektarbeid i barnehagen opplevde jeg at et av barna helst ville være i nærheten av en voksen. Det så ut til å være en avgjørende faktor for at barnet skulle føle seg trygg. Dette gjorde at jeg brukte musikken for å skape trygghet i møte med barnet:

«Jeg ser at Serine virker litt utrygg når en ansatt må gå for å skifte bleie på et barn. Jeg spør om hun vil prøve rytmeegget og strekker det ut mot henne. Hun tar det imot, smiler og rister på egget. Jesper som sitter ved siden av henne sier at han også vil prøve. Serine gir rytmeegget til Jesper, han smiler og rister på det. Videre sender han det til Sara, hun smiler og rister på egget. Og sender det tilbake til meg. Det var en positiv dynamikk, og jeg opplevde at stemningen i rommet var fin og avslappet. Serine ga ikke tegn til at hun var mer skeptisk lengre.»

Dette er en praksisfortelling jeg ser på som verdifull å ta med i drøftingsdelen. Dette fordi den viser at musikken får betydning for et barn som opplever utrygghet. Ruud (2013) forteller om opplevelsen av å møtes i musikken. Gjennom den «faller vi inn i en felles musikalsk puls, svarer på hverandres initiativ og skaper og leker med forventninger som oppstår når spenning i musikken bygges opp» (Ruud, 2013, s. 42). Musikken formidler deltakelse og menneskelig samhandling. Bjørkvold (2007) forteller om musikk som et viktig kommunikasjonsmiddel, om at det er inngangsporten til det sosiale liv (s. 34). Jeg gir Serine rytmeegget slik at hun kan få utforske noe nytt, noe nytt som kan være gøy. Jeg opplevde at Serine fikk stengt den utrygge døra, og i stedet fikk åpne opp en trygg dør. Ruud (2005) sier at musikken kan få oss til å glemme negative ting, og skape gode emosjonelle opplevelser. Serine smilte tydelig da hun fikk rytmeegget, og fikk være i samhandling med de andre barna. De så ut til å trives i hverandres selskap, og fikk en felles opplevelse. Opplevelsen var gøy og vekket positive emosjoner. Kari forteller at musikk byr på felles opplevelser og felles gleder. Disse gode fellesopplevelsene gir barna noe de kan snakke om. Dette gir rom for å skape et fellesskap der alle de som deltar kan finne sin plass i gruppa. Kari forteller også om musikkverkstedet de har i barnehagen, der de vektlegger at barna skal få følelsen av å delta, være kreative og medvirke. Hun legger til at dette gjør noe med selvfølelsen til barna. De kan få kjenne seg verdifulle i fellesskapet ved at de kan få bidra. Askland (2013) forteller at «barna trenger å få bekreftet sin egenverdi gjennom å være nødvendig, ikke bare følelsesmessig, men også gjennom handlinger» (s. 52). Kari presiserer at «musikk er så enkelt for de fleste.» Det er noe som vekker mestringsfølelse hos barna. Ved at barna får yte noe praktisk kan de få oppleve å ha verdi for andre, og da vokser følelsen av solidaritet i den gruppa de tilhører (Askland, 2013). Det vil likevel være relevant å stille et spørsmåltegn bak overskriften i dette delkapittelet. Jeg har kommet med funn som viser til at musikk kan være en døråpner for selvfølelse og fellesskap, men i et fellesskap kan det naturlig nok oppstå uenigheter. Jeg har derfor valgt å vise til ei praksisfortelling fra prosjektet, som viser et eksempel på uenighetene som kan følge med:

«Vi skal synge «hjulene på bussen». Jeg åpner opp for at barna skal bestemme bevegelser og hva vi skal synge om. Barna er uenige om hvilke bevegelser som hører til hvilket vers. Jesper har lyst at vi skal synge at mammaene sier «hysj, hysj, hysj» i stedet for pappaene. Sara og Audun ønsker at vi skal synge at pappaene sier «hysj, hysj, hysj.» Jesper er bestemt på sitt, mens Sara og Audun er opptatt av at det er de som har rett. Jeg sier at vi kan følge Jesper sitt ønske denne gangen, og synger derfor at mammaene på bussen sier «hysj, hysj, hysj. Jeg legger til at det er mulighet for å bytte på hva vi synger.»

Askland (2013) forteller at vi skal ta vare på enkeltbarnet, samtidig som vi skal ta vare på gruppa. Videre forteller han at individet vil påvirke utviklingen til gruppa, og gruppa vil påvirke utviklingen til individet (s. 83). Denne praksisfortellingen viser til at fellesskap gjennom musikk, også kan føre med seg situasjoner som ikke bare byr på lek og moro. Et fellesskap vil være preget av alle individene som tilhører gruppa, og utviklingen vil bære preg av deres møte med hverandre. Det kan by på konflikter og andre begrensninger, som mobbing og utestenging. Det vil derfor være viktig at vi som voksne er til stede, og er bevisst på å fremme tilhørigheten til det enkelte barn i gruppa. Det er ikke nødvendigvis enkelt, og er noe vi trenger å jobbe med. Konflikter kan likevel være «nødvendige for å bli kjent med hverandres behov og ønsker og for å lære å tilpasse oss til hverandre» (Askland, 2013, s. 134). Vi kan for eksempel under en musikksamling la barna prøve å løse konflikten selv. Vi kaller det for demokratisk selvstyring når de som har et problem, selv finner ut av det og greier å fortsette samværet. Dette kan være med å forsterke relasjonen til hverandre, og de får utvikle forventninger til å løse konflikten seg imellom ved en senere anledning (Askland, 2013, s. 140).

Kari forteller at det alltid er noe å strekke seg etter når det gjelder musikkarbeidet i barnehagen. I barnehagen legger de sjelen i arbeidet med musikken, men det er vanskelig å bli 100% fornøyd. Det er alltid noe å jobbe med. Torgersen (2016) forteller at «gjennom de tradisjonelle barnesangene får barn og voksne en felles møteplass. Det dannes felles referanserammer og bidrar til å skape en kulturell identitet» (s. 113). Selv om vi møter på utfordringer, betyr ikke det at arbeidet ikke gir vekst. Gjennom arbeidet kan vi være sammen med barna og være vitne til hvordan de samhandler med hverandre. Vi får en felles møteplass der vi skaper noe sammen, skaper en kultur i barnehagen. Jeg er glad jeg fikk være vitne til uenigheten som oppstod under samlingsstunden, slik at jeg fikk gjøre meg bevisst på at slike hendelser også kan oppstå. Audun og Sara står sammen i diskusjonen, mens Jesper stiller alene i diskusjonen. Dette tilfellet får meg til å tenke over at det ikke bare er enkelt å være en del av fellesskapet. Å være to mot en, og kanskje være den ene som alltid står alene, kan vekke lav selvfølelse. Strømøy (2015) forteller at en god selvfølelse er en viktig forutsetning for hvordan barna møter motgang (s. 51). Ved at barna møter motgang i fellesskapet over lengre tid, vil det gjøre noe med den følelsesmessige vanen i den sosiale prosessen. Ved å møte mye motgang kan barna oppleve å få en selvfølelse som sier at «dette får jeg ikke til», i stedet for selvfølelsen som sier «dette får jeg til.» Barna trenger å få en god selvfølelse for å få forståelse for hvem de er i forhold til omgivelsene, og situasjonen de er i (Strømøy, 2015, s.

51). En forutsetning for dette er at voksne er til stede og tilrettelegger for gode musikalske opplevelser i fellesskapet. Dette leder oss inn på siste delkapittel.

4.3 Tilrettelegging

«Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Rammeplanen forteller tydelig hva personalet i barnehagen skal gjøre og tilrettelegge. Kari forteller hvordan hun er delaktig i arbeidet som gjennomføres i barnehagen, selv om hun er styrer og gjerne sitter med det administrative arbeidet. Hun er aktiv selv, og sørger for å få bekreftelse fra sine ansatte om hva de har gjennomført av musikkaktiviteter. Kari løfter frem en ansatt som ikke treffer tonene, men som allikevel synger med barna. Den ansatte vet selv at den ikke er treffsikker, og velger å bruke stemmen til glede og fellesskap for barna. Kulset (2018) forteller at i den vestlige kulturen er det mange voksne som synes det er flaut å synge, og ikke føler seg musikalske nok til å kunne bidra i musikalske settinger (s. 14.) Dette er ikke et tilfelle på Bali. Her fokuserer de ikke på hvor musikalsk begavet du er, men heller på musikk som noe alle kan gjøre (Sæther, 2014, s. 17). Musikken skal ikke være en prestasjon, men noe som kan gi gode opplevelser til barna. Vi kan lære noe av kulturen på Bali. Jeg tolker det Kari sier som at hun ser på den ansatte som et forbilde. Vi må ikke være feilfrie for å ha det gøy med musikk. Musikk er ment for å gjøre livet tryggere, enklere og bedre (Kulset, 2018, s. 14). Dette er en innstilling som det er viktig at vi ikke glemmer i møte med barna. Barna trenger å vite at de har tilhørighet i fellesskapet, uavhengig av hvor musikalsk begavet de er. Poenget med musikk, i sammenheng med selvfølelse og fellesskap, blir borte hvis vi selv tenker på musikken som noe vi skal prestere. Dette kan påvirke barnas glede av musikken. Rammeplanen forteller også at «opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50). Barnehagen til Kari tilrettelegger for at musikken skal være noe barna skal mestre, ikke noe de skal prestere. Det er en forskjell. Barna skal heller få utforske nye måter å uttrykke seg på. De skal få uttrykke disse stemningene som oppstår i musikken. Kari forteller at de synger barnesanger som gjerne går på de samme tonene, slik at sangene skal være overkommelig å lære seg. Kari forteller også at hun er opptatt av at musikkarbeidet i barnehagen skal være kvalitet:

«Vi har ansvaret for det pedagogiske tilbud. Det vi skal gi til barna skal være på topp. Vi sikrer kvaliteten ved at vi bruker kompetansen innad i personalet, og legger til rette for rettferdigheten mellom musikken og barnet. Det er viktig at musikken får den plassen den

fortjener. Det vil derfor være viktig at de som arbeider med musikk går «all in» for å rettferdiggjøre den. Vi skal bruke styrkene innad i personalet for å styrke barna. Alle i personalet er viktig.»

Sæther (2014) sier at «musikalsk samspill legger opp til at barn må lytte til hverandre, de må spille sammen, vente på tur, ta initiativ og kanskje får de noen gode felles musikkopplevelser. På denne måten kan musikk være en metode for å utvikle barns sosiale kompetanse» (s.169). Vi kan merke oss at i dette sitatet ligger det et «kanskje.» Musikk kan legge opp til mye nytteverdi, men det vil oppleves individuelt. Kari forteller tydelig at det vi skal gi barna skal være på topp, og at det skal legges til rette for «rettferdigheten» mellom musikken og barnet. Personalet må gå «all in» i det arbeidet de driver. Dette tolker jeg som at musikk ikke nødvendigvis gir barn gode fellesopplevelser av seg selv. Den finnes kanskje tilfeller der den gjør det, men i det lange løp må barnehagen gå bevisst inn for å jobbe målrettet i sitt arbeid. Styrkene i personalet skal brukes til å styrke barna, og da er det en forutsetning at personalet kjenner hverandre og samarbeider godt. Tilretteleggingen starter i personalet. Vi må starte med å ha et godt forhold til musikken, da vil formidlingen til barna komme av seg selv.

Gjennom hele intervjuet skinte det gjennom at musikk er viktig for Kari, og at det også finnes bevis for det. Jeg vil avslutte drøftingen med å dele et sitat fra Kari:

«Det er forsket mye på musikk, hva den gjør med hjernen vår. Det fins mange bevis på hvorfor musikk er så viktig og relevant for mennesker. Musikken er en av de store viktige sakene. Fellesskapet er sentralt i musikken. I livets stunder trenger du musikk og ulik type musikk. Vi kan jo se hva musikk kan gjøre under en begravelse for eksempel. Musikk er der hele tiden. Bevisst på at man har en plass, og hjelper oss i glade og tunge stunder.»

Brean & Skeie (2019) forteller at musikk er med å forme hjernen, og at vi bruker store deler av hjernen når vi lager musikk (s. 143). Vi blir bedre av å øve, mer lyttende overfor våre omgivelser, og bedrer språket (Brean & Skeie, 2019). De forteller også om hjernens formbarhet. «Hjernen vår er programmert til å endre seg som svar på omgivelsene, og dette kaller vi for nevroplasticitet (Brean & Skeie, 2019, s. 107). Dette vil si at omgivelser som byr på gode opplevelser vil påvirke oss godt, mens negative opplevelser vil føre oss i motsatt retning. «Musikk står ofte sentralt i arbeid som blir utført i fellesskap, og i alle kulturer brukes musikk til fest, glede og sorg» (Brean & Skeie, 2019, s. 17). Musikken brukes til mye, nettopp fordi den betyr noe for oss. Legger vi til rette for at musikken gir barn gode opplevelser i

fellesskapet vil dette påvirke deres formbarhet. Dette vil igjen fremme deres selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet.

5.0 Avslutning

Jeg har gjennom denne prosessen fått et større innblikk i hvordan en barnehage vektlegger musikk i sitt arbeid, og fått tatt del i hvordan musikk kan oppleves for barn. Utgangspunktet for dette bachelorprosjektet var å finne svar på problemstillingen: *Hvordan kan musikk fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet?* Det er vanskelig å finne et konkret svar på problemstillingen, siden vi oppfatter musikk forskjellig. Som mennesker er vi ulike, og derfor tolker vi og forstår hverandre ulikt. Målet har derfor ikke vært å finne frem til en fasit, men heller finne svar som gir muligheter i musikkarbeidet. I intervjuet med Kari delte hun faglige og personlige erfaringer med barns møte med musikk, samtidig som jeg fikk bli kjent med hvordan de vektlegger musikk i hennes barnehage. Gjennom prosjektet med barna fikk jeg innblikk i deres møte med musikken. Her fikk jeg bli kjent med deres interesser, deres ulike uttrykk, og uenighetene som gjerne følger med i et fellesskap. Jeg har fått inntrykk av at fellesskap er viktig for barna, og at musikken kan være med å gi barna en felles møteplass. De opplever musikken sammen, men trenger ikke nødvendigvis å oppleve det samme. De har ulike uttrykk, og disse skal vi legge til rette for. Musikken kan være med å fremme ulikheter, noe som også kan være positivt for selvfølelsen.

Det er vanskelig å måle selvfølelse, men vi kan snakke om det. Selvfølelsen er noe vi har inni oss, derfor kan det være vanskelig å tolke den utenfra. Jeg kan for eksempel ikke vite om prosjektet gjorde noe med selvfølelsen til barna, men jeg har lagt til rette for samlinger der barna kan få oppleve en felles glede for musikken. Funnene og drøftingen har også gitt meg noen pekepinner på at musikken kan bedre språket, konsentrasjonen, og være et godt verktøy i det sosiale samspillet. Musikken kan være et virkemiddel på flere områder, og dette tror jeg har mye å si for selvfølelsen vår. Et godt eksempel er barnet som hadde fått et nytt liv etter bevisst bruk av musikk. Gjennom at Kari brukte musikken som virkemiddel, fikk barnet bedret språk, og lært seg å kommunisere med andre. Dette har jeg inntrykk av at fremmet selvfølelsen til barnet.

Funnene og drøftingen ga meg svar på at musikk kan fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet, men vi trenger å være bevisst på hvordan den kan det. Det skjer ikke uten at personalet i barnehagen tilrettelegger for det. Vi må ha tro på det vi gjør. Holdningen vår til musikkarbeidet vil skinne gjennom, og vi må vise barna at det er en plass for det enkeltes

uttrykk i musikken. Det handler ikke om hvor flinke vi er, men heller om noe som er gøy. Alle barn kan finne sin plass i musikken, men det betyr ikke at de automatisk finner den selv. Det vil være avgjørende at vi tilrettelegger for at de opplever mestring, og at deres ulike uttrykk får anerkjennelse. Barna trenger å få kjenne at «her er det godt å være,» for at de kan få en god selvfølelse og kjenne på tilhørigheten i det fellesskapet de er en del av. Denne «delte gleden» som Kari snakker om, blir til gjennom å gjøre noe gøy sammen med andre.

Jeg tror jeg kunne funnet mer nyttig informasjon til bacheloroppgaven hvis prosjektet mitt varte lengre enn de tre dagene jeg var der over de to ukene. Jeg kunne fått et større innblikk i barns verden, og blitt bedre kjent med barna. Da kunne jeg kanskje hatt noen barnesamtaler, der barna kunne fått satt ord på hva de opplevde under musikkksamlingene. Det hadde vært mer datamateriale å hente, og jeg kunne fått et større barneperspektiv i oppgaven. Det kunne vært interessant i et eventuelt videre arbeid å se hvordan andre barnehager bruker musikk i sin hverdag, hvordan de bruker musikk i møte med det enkelte barn og i en større gruppe. Å observere ei barnegruppe over lengre tid ville også gitt meg et dypere innblikk i deres utvikling i møte med musikken.

6.0 Referanseliste

- Angelo, E. (2014). Hvorfor musikk? I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken, innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (2.utgave, s.119-137). Oslo: Universitetsforlaget.
- Askland, L. (2013). *Kontakt med barn* (2.utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland, & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanning* (s. 51-86). Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Bjørkvold, J. (2007). *Det Musiske Menneske* (8.utgave). Oslo: Freidig Forlag.
- Brean, A. Skeie, G. (2019). *MUSIKK og HJERNEN, om musikkens magiske kraft og fantastiske virkning på hjernen*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Fallmyr, Ø. (2017). *Følelshåndtering og relasjonsbygging i skolen*. Oslo: Universitetslaget.
- Kulset, N. B. (2018). *Din musikalske kapital*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra: <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>.
- Kjær, A. (2016). *Prosjektarbeid i barnehagen, fra fascinasjon til fordypelse*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Kjær, A. (2019). *Sanselig prosjektarbeid med barn 0-2 år, - fra forberedelser til fordypning*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Loinsworth, S. (2017, januar 20). *Barnehage.no*. Hentet fra Barnehage.no: <https://www.barnehage.no/barnas-musikkteater-forskning-kronikk/stor-verdi-av-regelmessig-musikk-og-sang-i-barnehagen/103017>.
- Lund, I. Helgeland, A. (2020). *Mobbing i barnehagen og skole, nye perspektiver*. Oslo: Cappelen Damm AS.

- NESH (2018, desember 4). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet fra: <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi/>.
- Norsk Senter For Forskningsdata. (2021 januar 1). *NSD*. Hentet fra Norsk senter for forskningsdata: <https://www.nsd.no/>.
- Ruud, E. (2005). *Lydlandskap, om bruk og misbruk av musikk*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Ruud, E. (2006). Musikk gir helse. I T. Aasgaard (Red.), *Musikk og helse* (s. 17-30). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Small, C. (1987). *Music of the common tongue*. London: Calder.
- Strømøy, T. (2015). *Oppdragelse mellom frihet og grenser*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Sæther, M. (2014). Hva er musikk? I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken, innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (2.utgave. s. 11-42). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sæther, M. (2014). Musikk og temaarbeid i barnehagen. I M. Sæther, & E. Angelo, *Barnet og musikken, innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (2.utgave. s. 167-184). Oslo: Universitetsforlaget.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. Innføring i kvalitativ metode* (3. utgave). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utgave). Bergen: Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2018). *Hva er FELLESSKAP*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Torgersen, J.K. (2016). Musikk som kulturuttrykk i barnehagen. I H. Jæger & J.K Torgersen (red.), *Barnekultur* (s. 107-121). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Vist, T. (2009). *Følelseskunnskap – kunnskapsområde i musikkfaget?* I: Holgersen, S.E., Nielsen, F. og Nielsen, F. og Nielsen, S.G.: Nordisk musikkpedagogisk forskning, Årbok 11, s. 185-206. Oslo: NMH-publikasjoner 2009:8.

Øiestad, G. (2012). Vennskap bygger selvfølelse. I J. Sandsmark (Red.), *Voksne skaper vennskap: arbeider med inkluderende miljø i skolen* (ss. 23-37). Oslo: Kommuneforlaget.

Øiestad, G. (2021, april 12). *Psykologforeningen.no*. Hentet fra Norsk psykolog Forening: <https://www.psykologforeningen.no/publikum/informasjonsvideoer/videoer-om-livsutfordringer/hva-er-selvfoelelse>.

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg: samtykkeskjema for prosjekt

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Musikk, selvfølelse og fellesskap»?

Hei!

Jeg heter Johanna Kristoffersen, og går siste året barnehagelærer med vekt på musikk, drama, kunst og håndverk. Jeg skal nå skrive bachelor, og trenger informanter til mitt prosjekt.

Formålet med mitt forskningsarbeid er å få bedre innsikt i hvordan musikk kan fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet. I dette skrivet vil jeg gi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg/ditt barn.

Jeg har gjennom utdanningen fått erfare hvordan musikk kan være til glede og fellesskap for barn. Jeg fikk også se dette på nært hold da jeg i min siste praksisperiode valgte å fokusere på musikk i mitt utviklingsarbeid. Jeg har fått et inntrykk av at musikk ga barna en positiv selvfølelse, noe jeg gjerne vil forske mer på. Temaet for oppgaven falt derfor på «musikk, selvfølelse og fellesskap.»

Hva innebærer det for deg/ditt barn å delta?

Jeg har et ønske om å ha et prosjekt med barna, slik at jeg kan få deres perspektiv på hvordan de opplever musikk i fellesskap. Jeg vil derfor arrangere noen musikksamlinger sammen med barna, der det legges opp til at vi kan synge og spille sammen. Jeg har også et ønske om å gjennomføre barneintervju med et par av barna, slik at de kan få fortelle sine egne tanker og opplevelser rundt disse musikksamlingene. Jeg blir ikke å ta opptak, men noterer ned underveis. Intervjuet vil bli transkribert og anonymisert. Jeg kan også sende deg et dokument fra samtalen, hvis det er ønskelig.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Student

(Veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*]. Jeg samtykker til:

- å delta i (*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju, spørreskjema, observasjon*).

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.

Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Vedlegg: samtykkeskjema til intervju

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«*Musikk, selvfølelse og fellesskap?*»

Tusen takk for at du har mulighet til å delta i mitt bachelorprosjekt.

Jeg heter Johanna Kristoffersen, og går siste året barnehagelærer med vekt på musikk, drama, kunst og håndverk. Jeg skal nå skrive bachelor, og du har sagt ja til å være informant i form av intervju.

Formålet med mitt forskningsarbeid er å få bedre innsikt i hvordan musikk kan fremme barns selvfølelse og tilhørighet i fellesskapet. I dette skrivet vil jeg gi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Jeg har gjennom utdanningen fått erfare hvordan musikk kan være til glede og fellesskap for barn. Jeg fikk også se dette på nært hold da jeg i min siste praksisperiode valgte å fokusere på musikk i mitt utviklingsarbeid. Jeg har fått et inntrykk av at musikk ga barna en positiv selvfølelse, noe jeg gjerne vil forske mer på. Temaet for oppgaven falt derfor på «musikk, selvfølelse og fellesskap.» Jeg ser frem til å intervjuer deg, og å høre dine tanker og meninger rundt dette temaet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden du har takket ja til er intervju. Jeg kommer til å ha en skribent som vil skrive ned det du sier under intervjuet. Dette vil gjøre det lettere for meg å lytte til deg, og jeg vil få flere detaljer ned på tastaturet. Du vil få en intervjuguide på forhånd slik at du kan forberede deg til samtalen. Jeg vil i etterkant av intervjuet transkribere og anonymisere intervjuet, og jeg vil sende deg dokumentet slik at du får se hva du har sagt.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg/vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg/vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg/vi behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

(Veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*]. Jeg samtykker til:

- å delta i (*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju, spørreskjema, observasjon*).

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.
Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

Vedlegg 7.2.1 Intervjuguide

Intervjuguide

- **Kan du fortelle litt om deg selv?**
 - Utdanning/kompetanse
 - Arbeidsoppgaver
- **Hvilken plass har musikk i deres barnehagehverdag?**
 - Hvordan vektlegger dere musikk på de ulike avdelingene?
 - Hvorfor velger dere å vektlegge musikken på denne måten?
 - Har du som styrer oversikt over hvordan dette gjennomføres, og er du delaktig i det?
 - Hvor stor plass syns du musikk bør ha i barnehagens hverdag? (er du fornøyd med hvordan dere har det, kan noe gjøres annerledes, etc)
- **Opplever du at musikk betyr noe for barna?**
 - Hvilken betydning har det?
 - Hva opplever barna?
- **Hva tenker du om at musikk kan fremme barns selvfølelse?**
 - Hva har musikk å si for barns selvfølelse?
 - Har du opplevd at det har noe å si? Kom gjerne med eksempler.
- **Hvilken betydning tenker du musikk har for fellesskapet mellom barna i barnehagen?**
 - Kan musikk ha noe å si for tilhørighet i fellesskapet? Kom gjerne med eksempler.
 - Andre tanker/kommentarer?